

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: üldhooldusteenust peab rahastama kohalik omavalitsus

---

Riigikohus: üldhooldusteenust peab rahastama kohalik omavalitsus

5. juuli 2024

Riigikohus selgitas, et üldhooldusteenuse korraldamine on kohaliku omavalitsuse ülesanne, kes peab seda ka rahastama. Omavalitsusüksustel on siiski võimalik nõuda üldhooldusteenuse korraldamiseks raha halduskohtule esitatud kaebusega, kui neil ei ole piisavalt vara oma ülesannete täitmiseks.

Eelmise aasta lõpus pöördusid nii Põlva ja Räpina Vallavolikogu kui ka Tartu Linnavolikogu Riigikohtusse, leides, et hooldusreformiga tekkinud lisakohustus rahastada üldhooldusteenuse osutamist teenuse saaja või tema ülalpidajate asemel on riiklik ülesanne, kuid riik pole selleks raha ette näinud. See rikkus volikogude hinnangul põhiseaduses sätestatud tagatist, mille kohaselt omavalitsusüksusel on õigus talle seadusega pandud riiklike kohustuste täielikule finantseerimisele riigieelarvest.

Arvestades vaidluse all oleva küsimuse suurt ühiskondlikku kaalu ja võimalikke pikaajalisi mõjusid omavalitsusüksuste rahastamise põhimõtetele, andis Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium kohtuasja lahendamiseks üle Riigikohtu üldkogule, kuhu kuuluvad kõik riigikohtunikud.

Riigikohtu üldkogu selgitas tänases lahendis, et sotsiaalhoolekande, sh üldhooldusteenuse, korraldamine on kohaliku omavalitsuse ülesanne, kuna ta on oma abivajavatele elanikele kõige lähemal. Kuna üldhooldusteenuse korraldamine ei ole riiklik kohustus, ei pidanud riik katma sellega seotud kulusid riigieelarvest. Neid kulusid rahastab omavalitsusüksus oma eelarvest.

Riigikohtu üldkogu rõhutas, et omavalitsusüksustel on siiski võimalus halduskohtule esitatud kaebuses nõuda riigilt omavalitsuslike ülesannete täitmiseks lisaraha, kui kehtiv omavalitsusüksuste rahastamise korraldus ei ole piisav. Neil on võimalik ära näidata, kui palju olemasolevad kulud uue kohustusega suurenesid ning kui palju suurendas riik rahastust või vähendas teisi ülesandeid ja kohustusi. Kui selgub, et eraldatud rahast ei piisa lisandunud kulude katmiseks, võib kohaliku omavalitsuse üksusel olla õigus nõuda rahastuse suurendamist.

Lisaks selgitas Riigikohus, et hoolimata sellest, et sotsiaalhoolekande korraldamine on kohalik ülesanne, peab omavalitsuste rahastamissüsteem olema stabiilne. Praegusel juhul võttis Riigikogu seaduse muudatuse vastu 2022. a detsembris ehk vahetult enne uue eelarveaasta algust. Kohtusse pöördunud tel võis seega puududa mõistlik võimalus valmistuda täitma kohustust, mille riik neile peale pani. Kui omavalitsusüksuste 2023. a eelarve väljaminekud suurenesid muudatuse tõttu ja neil ei olnud võimalik mõistlikul viisil eelarvet muuta, on neil õigus esitada halduskohtule kaebus oma õiguste maksma panemiseks.

Kaheksa riigikohtunikku jäid selles asjas eriarvamusele. Nad leidsid, et tegemist ei ole mitte kohaliku, vaid riikliku ülesandega, mille täitmist peab riik rahastama riigieelarvest.

Kohtuotsusega [1] saab tutvuda Riigikohtu veebilehel. Samas saab tutvuda kahe eriarvamusega, millest ühe [2]

on kirjutanud Julia Laffranque, Kaupo Paal, Paavo Randma, Kalev Saare, Juhan Sarv ja Urmas Volens ning teise [3] Hannes Kiris ja Heili Sepp.

Teate sisestas:

Sandra Sommer

pressiesindaja

5333 9846, 730 9042

sandra [dot] sommer@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-uldhooldusteenust-peab-rahastama-kohalik-omavalitsus>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-23-38/48>

[2] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-23-38/50>

[3] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-23-38/49>